

# **МАРИАНА ТИНЧЕВА-ЕКЛЕСИЯ РЕКВИЕМ**

[chitanka.info](http://chitanka.info)

*„Любовта е дълготърпелива, пълна с  
благост, любовта не завижда, не се превъзнася,  
не се гордее, не безчинства, не дири своето, не се  
сърди, зло не мисли, на неправда не се радва, а се  
радва на истина; всичко извинява, на всичко  
вярва, на всичко се надява, всичко претърпява.“*

(I Кор. 13:4-7)

Мирис на гнила шума ме накара да се обърна към старото орехово дърво, преди да огледам пътечката и да тръгна по нея. „Тук съм.“ — чух гласа на мама.

„Защо си тук?“ — изненадах се.

„Защото те чакам.“ — тя вдигна ръце да ме посрещне, но се олюля.

Беше краят на ноември, студът дойде изведнъж. Оставих чантата и тръгнах към нея. Беше станала мъничка като дете. Краката вече не я държаха, тояжката ѝ се скъсяваше, гласът ѝ се олюляваше с тялото... Преди три години навърши 80 и от тогава при завръщането ми на село винаги я намирах на автобусната спирка или тук, седнала в градината на двора, за да ме чака. Прегърнах я и я притиснах към себе си: „Няма ли някой при теб от братята и сестрите?“

„Няма, заети са. И те нямат време, но знаеш, че най-много от всички обичам теб.“ — казваше винаги след този въпрос.

Щом се отдалечи от прегръдката, мама ме погледна изпитателно: „Ти не си ли виждала онази жена? Мисля, че преди две седмици те търсеше по телефона удома“

„Не съм.“ — отвърнах спокойно и най-сетне тръгнахме към къщата, в която мама от години живее, без да заключава четирите стаи, защото децата ѝ може да дойдат всеки момент... Отворих вратата на нейната стаичка и видях леглото ѝ, покрито с вълнена черга; старият скрин, украсен с милиьо, плетено на една кука. На стената избеляваха старовременните семейни снимки в тънки тъмни рамки. Тук бяха и снимките на децата ѝ...

Винаги съм усещала, че това е единственото място, което ми принадлежи; което ще ме приеме. Тук мога да дойда, когато музиката спре, прожекторите угаснат, залата стихне... Когато хората ме забравят. Снех обувките си. Страхувах се да не се оскверни чистотата на маминото присъствие. За миг си спомних една от вечерите в луксозния ресторант на Августин Пейчинов в Манхатън. Неговия ресторант посещават само богати, известни личности. Не знаех защо точно там се почувствах сама и изпитах желание мама да бъде до мен, за да изпълни времето с обич... Сега, преди да прекрача прага на стаята ѝ, тя дръпна ръката ми:

„Няма да спим тук, ще запаля печката в твоята стая.“ — тя отново ме целуна, навярно като благодарност, че съм при нея. Защото всяка обич е верига — възхвала и присъда за двама. Сама влезе в стаичката си, измъкна от скрина големия ключ за моята спалня, наметна кожухчето си, поведе ме по коридора. Когато отключи, потреперах от изненада на видяното и я чух: „Дадох всичките си пари да купя този касетофон. Избрах и най-скъпи рамки за портретите ти... Сега събирам пари за пиано. Като се върнеш задълго тук, няма да можеш без музика.“

Беше поставила в рамки не само последните снимки, които ѝ бях изпратила през последните месеци, но и изрезки от вестници с отзиви за мои концерти. Върху леглото ми лежеше блуза от вълнена прежда, до блузата имаше дълги чорапи, плетени от нея. Мама взе даровете и ми ги подаде. После отиде да донесе дърва, за да напалим печката.

... Къщата в която отраснах е накрай селото, но селото или няма център или няма край. Почти до автобусното обръщало са магазинът и пощата, до пощата е училището, до него хлебопродавницата. Отвъд реката, която дели селото на две махали, е църквата. Близко до църквата е Домът за сираци и само двайсетина крачки по-нагоре е нашата къща. Помня, че къщата ни винаги беше пълна с деца от Дома. Аз винаги ходех да си играя с тях, та не можеше да се разбере кой дом на кого е. Освен това баща ми казваше, че домът няма значение, той е само временно обиталище за човека... Баща ми беше от хората, които никога не са вдигали глас против волята на друг човек. Бях на петнадесет, когато той почина внезапно, ала от ръцете му има толкова съградени чешми, зидове, мраморти стъпала, каменодялани корита за водопой на животни..., че и след много години жив човек да не

спомене името му, чешмите и стъпалата ще говорят за него. Децата от пансиона идваха на гости у нас, защото мама им даваше онова, което не е хляб, не е легло, не е дреха, пък без него човекът не може. Запомнила съм как веднъж тя ни намазваше мармалад върху филийка хляб и на мен подаде най-малкото крайче. Разплаках се, не исках да го поема от ръката ѝ заради ощетяващата неправда затова реших да избягам на улицата, но мама напъха крайчето и рече строго: „Научи са да даваш за тези деца повече, защото тях няма кой да ги прегърне!“... Беше много трудно да се науча да обичам еднакво братята и сестрите си от дома за сираци; да давам на тях повече, отколкото искам за себе си, да ги приемам в душата на мама като нейни частици. Все пак аз бях нейно дете, а тя по цяла нощ плетеше чорапи за всички; учеше ни заедно да правим лехи в градината, да садим зеленчуци, да берем плодовете на посаденото... Когато отраснахме, братята и сестрите ми се разотидоха по градовете, създадоха свои семейства. От време на време пращаха вести за себе си, после спряха. За мама оставаха малък спомен — снимка с нея, преди да напуснат селото ни. Не съм се сетила да преброя колко са пожълтелите снимки на стената в нейната стая...

Споменът за детството ме затрупа с много въпроси и в този момент тя влезе с наръч дърва:

„Мислех, че до края на годината няма да дойдеш при мен. Грешката си е моя, че ти казах истината, но не мога да я отнеса в гроба. По-рано ми тежеше тайната, сега ме е страх да не ме забравиш...“ — стовари бремето на душата си заедно с дървата.

Страхът от самота в тази възраст все по-настоятелно я тревожеше, превръщаше се в натрапчивост. Тя свързваше уединението си със споделената преди три години „семейна тайна“. Преди много години, в техните младини, докато баща ми косил трева в двора на църквата, ненадейно намерил бебе в пелени. Той така се изненадал, че не посмял да го вземе в ръце. Веднага повикал свещеника, помолил го да бие камбаната, да се събере народа да каже чие е това дете. След кърската работа народът се събрал едва привечер. Гледали, питали, мислили... ничие. Никой не бил виждал невяста в очакване. Освен това бебето било почти на месец. Свещеникът казал, че детето е дар за селото, сиреч хората тук трябва да вдигнат Дом за деца без родители. И същото лято до църквата бил захванат Дома за братята и сестрите ми... Пък бебето, намерено в пелени, съм била аз.

„Ти беше най-хубавото дете, което съм виждала: беличка, пухкава, засмяна, гласовита. Още като те донесохме вкъщи, разбрах, че ще пееш!“ — мама ми разказваше „опасната тайна“ и сякаш отново ме виждаше в тревата. После цяла година заключвала портата от страх да не се върне жената, която ме е оставила. Седем години след сватбата с баща ми нямали свои деца, а толкова искали едно гласче да разбужда нощите им... „Никой ли досега не ти е казал, че не съм те родила аз?“ — мама се страхуваше от саморазкритата истина; от начина, по който ще я приема. Аз я прегърнах: „Не е вярно, че съм родена от друга жена. Никой на този свят не може да ме обича повече от теб!“...

Преди много години хора от селото ми бяха разказали за детето в двора на църквата, за това как мама заключвала портата да не дойде „онази жена“ и да ме познае. Как ме криела в стаите, щом към нашата къща идвали непознати. Как плакала, когато за първи път чула името ми по радиото. И как ѝ стига това — да живее със снимките, да събира пари за децата си, да плете чорапи, защото когато се върнем, може да е студено...

Над селото се здрачаваше. Тревата на градината в нашия двор беше неокосена, ореховата шума гниеше с мирис на йод, изпълваше въздуха с невъзвратима носталгия за времето, когато имах много братя и сестри. Поисках да изляза, да отида към църквата и изоставения от много години Дом на онези, чиито снимки навярно само майка ми все още пази, защото все още ги нарича свои деца. Но не тръгнах натам. Докато стъкмяше печката, мама попита:

„Не искам да те притеснявам, но ми е мило да знам дали ще си дойдеш за Нова година... или пак ще бъда сама?“

Не можех да ѝ призная, че най-близкото време, в което отново ще мога да мина от тук, е след четири месеца. До пролетта дните ми бяха разделени на часове, на минути... Извадих от чантата голям шоколад и ѝ го подадох:

„Изяш го, трябва да се подсилиш. Утре ще опека пиле, ще ти оставя пари. Ще потърся човек, който да се грижи за теб срещу заплащане...“

„Не искам шоколада и парите ти!“ — мама закова поглед в лицето ми, но не изрече: Искам да останеш при мен! Примирено сви рамене, наведе глава и каза тихо: „Разбирам те. Знаеш, че никога не съм искала да те спирам, но вече не мога да се справям сама.“

„Тогава тръгваш с мен за Италия! Така ще бъда по-спокойна и ще чувствам присъствието ти.“ — взех втория шоколад и седнах пред масата, където беше подредила в панера дъхави дюли.

„Да тръгна с теб?“ — тя като че ли за миг се съгласи с предложението изход, ала седна на другия стол с нов въпрос: „Не си ми казвала какво мислиш да правиш с къщата, когато вече ме няма?“

„Ти винаги ще живееш тук, за да се завръщам. Знаеш, че си част от родината ми и ако те няма...“ — замълчах, но мама продължи на глас думите ми:

„Няма да идваш никога повече, защото няма смисъл. Ще продадеш къщата, двора с градината...“ — натъжи се.

„Ако ти не желаеш, никога няма да ги продам; ще наема хора, които да се грижат за всичко. Но това е далече. Сега наистина ти предлагам да пътуваш с мен. Преди десет години Италия ти хареса, на концерта в Рим беше на третия ред, помниш ли?... И сега ще се чувстваш добре...“

Мама поклати глава колебливо: „Преди десет години бях поздрава и по-силна. Сега виждаш — трудно вървя. Ако съм с теб, ще те бавя, ще те спирам с моите немощи. — тя посочи до леглото ми: — Много ми се иска да има второ легло, за да спя тази нощ в стаята ти. Когато си тук, си мисля, че никога няма да умра. Но когато те няма, не зная дали ще дочакам времето да те видя отново.“ — не скри притесненията си.

„Тази вечер може двете да спим в това голямо легло. Като бях малка и се страхувах от мрака, ти лягаше при мен, поставяше ръката си под главата ми. Сега ще направим същото и ще ти изпея една песен.“

В бързо затоплената стая се понесе мирис на смола от боровите съчки в печката. Вечеряхме към 19 часа и легнахме двете в голямото легло от детството ми. Почувствах умора от дългия път и мисълта, че не зная как да постъпя със самотата на мама, затова преди да запя, сложих ръката си под главата ѝ. Тя въздъхна:

„Отдавна чакам да си дойдеш и да ми кажеш, че ме обичаш. За мен това вече е единственото нещо, което има смисъл.“ — тя затвори очите си в очакване на мелодията и остана така.

„Малко е да ти кажа, че те обичам. Ще се опитам да го изпея.“ — не зная защо в сърцето ми дойде мелодия от Реквиема на Верди и започнах. Може би мама не съзнаваше, че тази вечер пея само за нея,

но за миг ми се стори, че винаги съм пяла като благодарност към Бог и към тази жена, която ме е отгледала с много обич; която ме учеше да постигам мечтите си като посвещавам дарбата си на хората. Щом спрях, реших, че тя вече е заспала и поисках да се отпусна. Усетих как умората ми надделява, заспивам дълбоко, не чувам...

Събудих се преди разсъмване. Бях потна, устните ми пресъхнали, сърцето ми бие. Не разбрах веднага къде съм, но усетих главата на мама до себе си. Стиснах ключа на нощната лампа, с другата ръка поисках да отместя спомена за съня, но кагато положих мама върху нейната възглавница, видях, че ръцете ѝ се отпуснаха върху чаршафа, а очите ѝ бяха отворени.

„Така ли? Как го постигна?“ — попитах себе си, защото разбрах, че наоколо няма друг жив човек, който би могъл да ми даде отговор.

Следобед, докато жените от селото се събираха, за да приготвят мама към нейния последен земен път, разбрах, че тя винаги се е молила Бог да приеме душата ѝ, докато съм при нея.

Имах още два дни, през които останах в нашата малка родина на село. Въпреки че в това време на ноември ръмеше, в къщата беше топло, спокойно, мило. Защо пях от Реквиема още първата вечер? Тази нощ великата музика е била за мама.

# ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

**МОЯТА БИБЛИОТЕКА**



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.